

до поліції загалом. Формуються переконання в тому, що до поліцейського не лише можна звернутися за допомогою, але й реально її отримати. На нашу думку це є саме тією метою створення та функціонування підрозділів ювенальної превенції, до якої варто прагнути, і все це на сьогодні вже є реальністю.

Формування правомірної моделі поведінки дітей та молоді, зокрема, є безперечно центральним завданням безлічі служб, організацій та державних органів, проте саме поліція стикається з наслідками кардинально протилежними правомірним моделям поведінки, а тому саме правоохоронці розуміють істотність безпосередньо кваліфікованого здійснення комплексу заходів із профілактики антигромадських проявів та скоєння правопорушень неповнолітніми.

1. Закон України «Про Національну поліцію» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379). Документ 580-VIII, чинний, поточна редакція – Редакція від 08.08.2021, підстава – 1684-IX.

2. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. Наказ МВС від 19.12.2017 № 1044. Документ z0686-18, чинний, поточна редакція – Редакція від 21.08.2020, підстава – z0738-20.

Калашнік Євгеній Олександрович
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції

науковий керівник:

Репан Микола Іванович
старший викладач кафедри
адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НОРМАТИВНА РЕГЛАМЕНТАЦЯ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ В УКРАЇНІ

Активна діяльність держави, що не випадково направлена на вирішення вже існуючих гендерних проблем, тісно пов'язується з пошуком ефективних шляхів подолання насильства між статями як проявом гендерної нерівності. Чи не найпершим завданням юридичних та поліцейських наук є виявлення проявів та поширення насильства, що обумовлюється приналежністю до певної статі, завдяки виявленням мотивів, за якими чоловіки вчиняють насильство відносно до жінок і навпаки.

Здавалося б, у сучасному, невичерпному стосовно знань світі, чи може

бути місце насильству? Однак, як свідчить практика, випадки насильства за ознакою статі, навіть серед дітей, посідають чи не найперше місце.

Забезпечення реальної та кваліфікованої боротьби із зазначеними проявами є безпосередньо напрямком діяльності держави загалом, що не лише формально засвідчує рівність соціальних ролей чоловіка та жінки, але й реально створює всі можливості для реалізації такої політики. Під час вивчення юридичних аспектів забезпечення можливостей притягнення до відповідальності за гендерне насильство першочергову роль відіграє саме регламентація таких питань у законодавстві, а також наявність механізму реалізації відповідних приписів. Гендерні правовідносини закономірно потребують нормативно-правового забезпечення, адже не можуть виникати й існувати без відповідного регулювання.

Статевобумовлене насильство є безперечним наслідком гендерної нерівності в суспільстві, нерівного розподілу владних повноважень та дисбалансу представленості жінок і чоловіків у різних сферах життя. Зазвичай виникненню зазначеної нерівності слугує нечіткість, або й взагалі відсутність законодавчого регулювання зазначеного кола питань. Поступові зміни шляхом правок сприяють їх реформуванню й вдосконаленню, проте темпи такого розвитку досить тривалі й не відповідають стрімкому розвитку суспільних відносин. Таким чином, фізіологічні особливості людини, детерміновані його статевою приналежністю, не можуть бути оцінені з позиції статі, оскільки не є соціальними обставинами.

Результати національного опитування громадської думки, проведеного Національним демократичним інститутом (НДІ) у 2018 році свідчать про таке: 77 % українців (81 % жінок і 73 % чоловіків) вважають рівність важливою, ще стільки ж сподіваються найближчим часом стати свідками втілення принципу верховенства права в правовій реальності, а саме в аспекті забезпечення рівності прав чоловіків і жінок на фоні виникнення безпосередніх шляхів боротьби з випадками насильства за ознаками статі в законодавчій базі України[3].

До прикладу гарного досвіду регулювання зазначеного кола питань варто віднести положення декількох встановлених й утверджених Позицій Верховного Суду України, а також Кримінального Кодексу, що передбачають відповідальність для роботодавця у випадку незаконного звільнення вагітної жінки або самотнього батька, матері чи особи, яка їх замінює та виховує дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю. Неправомірність необґрунтованої відмови або звільнення відповідних осіб виражається в самому діянні, і для її виникнення встановлення додаткових ознак не потребується.

Фактично, хоч і відбувається врегулювання внутрішнього ставлення людини до зовнішніх ознак, але водночас законодавство закріплює відповідні правила поведінки та встановлює конкретні заборони щодо вчинення дій, у яких таке внутрішнє відношення має місце, і саме тому первинне значення

має саме факт допущеної стосовно людини поведінки, обумовленої її статевою приналежністю.

Варто до того ж додати, що сімейним законодавством (Сімейним Кодексом України), згідно ст.110 передбачається наступне: «позов про розірвання шлюбу не може бути пред'явлений протягом вагітності дружини та протягом одного року після народження дитини. До зазначеної норми вкладено необхідність захисту психічного стану та фізичного здоров'я жінки в особливий період її життя, пов'язаний з виношуванням дитини і турботою про неї, що може також супроводжуватися післяпологовою депресією» [2]. У даному випадку Закон спрямований на врахування не стільки інтересів дитини, скільки інтересів самої статі особи, яка дитину народила, що свідчить про підтримання гендерного балансу.

Конституція України, (ч.ч. 2, 3 ст. 24) декларує, що не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками [1].

Проте, усе зазначене було зведене цим дослідженням до більш безпосередньо спрямованого нормативного акту, від якого цілком і повністю залежить стан та повторюваність випадків насильства за ознакою статі в нашій країні. Мова йде про законопроект Міністерства Соціальної Політики України «Про затвердження Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року»[3], у якому зібрано об'єктивно зумовлену і конструктивно втілену в реальність Державну стратегію подолання проблеми із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на довгостроковій основі, що беззаперечно слугуватиме умовою побудови правової та демократичної держави, у якій гарантуються та забезпечуються права та свободи людини.

У межах міжнародних ініціатив «Партнерство Біарріц» та «Коаліція дій для сприяння досягненню гендерної рівності» (в якості члена Коаліції «Гендерно-зумовлене насильство») Україна взяла на себе зобов'язання щодо розвитку мережі спеціалізованих служб підтримки постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, удосконалення роботи Урядової «гарячої лінії» 15-47 для прийняття звернень та повідомлень про/або від осіб, які постраждали від торгівлі людьми, домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або про загрозу вчинення такого насильства, а також підтримки громадських організацій, що надають послуги постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі[3].

Підсумовуючи, варто зазначити, що в Україні на даний момент національні правові засади запобігання та протидії насильству за ознакою статі й досі не сформовані остаточно. Існує безперечна необхідність продовження розробок концептуальних підходів до гендерно обумовленого насильства з подальшим закріпленням усього комплексу необхідних норм в

окремому нормативно-правовому акті, що стане й справді підґрунтям рушійної сили якісних змін у нашій країні на краще.

1. Конституція України (Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

2. Сімейний Кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2002, № 21-22, ст.135). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.

3. Проєкт «Про затвердження Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року». URL : https://www.msp.gov.ua/projects/709/?fbclid=IwAR2x8iB1SLA9kNDr5K_tVCCy0L8yN1Py7-030m06O31UvZ7Ht0QLndg0tgg.

4. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису Перунової О. С. УДК159.9:351.741. URL : http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/19079/1/dysertatsiia_perunova.pdf.

Каторжних Назар Леонідович

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
науковий керівник:

Токар Андрій Анатолійович

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПРАЦІВНИКІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ

Одним із пріоритетних завдань, що стоять перед органами Національної поліції, є превентивна робота з дітьми (ювенальна превенція). Це вимагає оновлення існуючих методів і підходів до діяльності відповідних органів та підрозділів поліції, оскільки саме від них безпосередньо залежить здоров'я, безпека та інколи життя дітей. Саме для цього Міністерством внутрішніх справ було прийнято новий Наказ № 1044 від 19.12.2017 «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України». Необхідність прийняття цього наказу викликана: по-перше, збільшенням правопорушень щодо дітей, по-друге, збільшенням кількості порушення прав та законних інтересів дітей, по-третє перереформуванням діяльності підрозділів кримінального блоку, спрямованої на роботу з дітьми та забезпечення їх прав та законних інтересів.

Згідно з Наказом № 1044 від 19.12.2017 «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції